

Benedykt Olszewski

The Impact of Interest Groups on Political Processes. A Public Choice Approach

(Wpływ grup interesu na procesy polityczne. Podejście z perspektywy teorii wyboru publicznego)

Tematem rozprawy jest kwestia wpływu grup interesu na procesy polityczne przy zastosowaniu narzędzi oraz filozoficznego podejścia szkoły wyborów publicznych. Analiza w sposób szczególny odnosi się do grup interesu bezpośrednio zaangażowanych w procesy polityczne lub aspirujących do udziału w nich, w celu wywierania wpływu na ich wynik. Zastosowano podejście metodologiczne indywidualizmu, a przedmiotem rozważań są grupy interesu rozumiane przez pryzmat tworzących je racjonalnych jednostek, które dążą do maksymalizacji użyteczności w ramach prywatnej kalkulacji będącej podstawą dla ich działania. Praca osadzona jest na gruncie filozofii liberalnej, austriackiej szkoły w ekonomii i dotyczy kontekstu współczesnych demokracji reprezentatywnych typu zachodniego. Analiza w sposób szczególny opiera się na dorobku Jamesa M. Buchanana, współtwórcy szkoły wyborów publicznych oraz jej poddziedziny – ekonomii konstytucyjnej – oraz na pracach szeregu innych badaczy, takich jak Robert Dahl, Mancur Olson, Anthony Downs, Bryan Caplan, Dennis Mueller i innych.

Autor rozprawy stawia tezę, że w obrębie grup interesu zaangażowanych w procesy polityczne można wyróżnić podgrupę członków, którzy mają bezpośredni wpływ na te procesy oraz pozostałych członków w różnym stopniu *oddalenia* od wpływu na te procesy. Zakłada się, że członkowie wspomnianej podgrupy posiadają odmienne preferencje oraz interesy od pozostałych członków oraz, że mają oni więcej wspólnych preferencji i łączy ich silniejsza wspólnota własnego interesu z członkami analogicznych podgrup, jakie można wyłonić w innych podobnych grupach interesu, niż z pozostałymi członkami własnej grupy interesu.

Rozprawa podzielona jest na sześć rozdziałów oraz wprowadzenie. Wprowadzenie obejmuje tezę, opis sylwetki Jamesa M. Buchanana oraz kwestie metodologiczne. Rozdział pierwszy stanowi analizę podejścia Buchanana do kwestii etycznych oraz ich związek z grupami interesu. Rozdział drugi zawiera rekonstrukcję jednostek występujących w rolach polityków i wyborców w oparciu o wybrane publikacje. W rozdziale trzecim przeprowadzono chronologiczne zestawienie wybranych kwestii związanych z historią teorii umowy społecznej. Rozdział czwarty rozszerza rozważania o kwestię niepewności w jakiej znajdują się jednostki tworzące umowę społeczną oraz powiązane z nią kwestie, takie jak jednomysłność, handel głosami czy negocjacje. W rozdziale piątym autor przedstawia w formie graficznej model stanowiący ilustrację stawianej tezy oraz dowodzi jej użyteczności w oparciu o wcześniejsze rozważania oraz literaturę przedmiotu. Rozdział szósty stanowi syntezę wcześniejszych rozważań dotyczących prywatnej kalkulacji, zachowania jednostek należących do grup interesu oraz umieszczenie ich w kontekście procesów politycznych. Rozpatruje się również potencjalną krytykę modelu, rozważając zarazem jej zasadność. Autor stwierdza, że przedstawiony model i teza są zasadne i mogą stanowić użyteczny wkład w ramach filozofii politycznej i nauk pokrewnych.

Benedykt Olszewski

[Signature]